

Warszawa, 16-06-2025 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

XI.7037.1.2025.JK

Pan

Robert Mamątow

**Przewodniczący Komisji Petycji
Senatu RP**

Senat Rzeczypospolitej Polskiej

ePUAP

Szanowny Panie Przewodniczący,

w nawiązaniu do rozpatrywanej przez Komisję Petycji Senatu RP petycji w sprawie zmiany przepisów dotyczących zasad organizacji nauki języka mniejszości w szkołach (**P11-70/25**), pozwolę sobie przedstawić Panu Przewodniczącemu uwagi dotyczące przepisów aktualnie regulujących zagadnienia szkolnictwa mniejszości, z uprzejmą prośbą o ich rozważenie w toku prowadzonych w Komisji prac.

Problem przepisów regulujących szkolnictwo mniejszości ujawnił się w toku postępowania wyjaśniającego podjętego przeze mnie w sprawie zainicjowanej wnioskiem do Rzecznika Praw Obywatelskich. Postępowanie to dotyczyło praktycznych konsekwencji rozbieżnych interpretacji przepisów ustawy o systemie

oświaty¹ oraz ustawy – Prawo oświatowe² w zakresie organizacji nauczania języka mniejszości w publicznych szkołach, w których wszyscy uczniowie i uczennice objęci są obowiązkiem nauki tego języka. Analiza obowiązujących przepisów dotyczących szkolnictwa mniejszości doprowadziła mnie do wniosku, że w celu zapewnienia stabilności funkcjonowania szkół dla mniejszości konieczna jest nowelizacja ustawy – Prawo oświatowe oraz ustawy o systemie oświaty.

Podstawą takiego wniosku jest fakt, że obowiązujące przepisy prawne, przewidując możliwość organizacji nauki języka mniejszości oraz języka regionalnego w odrębnych szkołach (art. 13 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy o systemie oświaty), a także możliwość rezygnacji z nauki języka mniejszości (§ 2 pkt 6 rozporządzenia z dnia 18 sierpnia 2017 r.³), nie precyzują skutków złożenia oświadczenia o rezygnacji w przypadku uczęszczania do szkoły, w której – zgodnie ze statutem – wszyscy uczniowie i uczennice objęci są obowiązkową nauką tego języka. Dodatkowo, w art. 88 ust. 3 ustawy – Prawo oświatowe, szkoły dla mniejszości narodowych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym zostały wymienione jako jeden z rodzajów szkół podstawowych, dla których nie ustala się obwodu. Nie zostały one jednak ujęte jako odrębny typ szkoły w art. 2 pkt 2 tej ustawy.

Opisane niespójności od kilku lat prowadzą do narastającej niepewności co do statusu, często działających od kilkudziesięciu lat, szkół, w których wszyscy uczniowie objęci są obowiązkową nauką języka mniejszości. Problem ten dotyczy nie tylko szkół, w których nauka języka mniejszości prowadzona jest w formie dodatkowej, ale również szkół, w których zajęcia odbywają się w języku mniejszości lub w dwóch językach – polskim i mniejszości.

¹ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r. poz. 750 ze zm.).

² Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737 ze zm.).

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 2737 ze zm.).

W związku z powyższym zdecydowałem się skierować wystąpienie do Ministra Edukacji z prośbą o rozważenie podjęcia prac legislacyjnych w omawianym zakresie⁴. W załączeniu przekazuję kopię tego wystąpienia oraz przygotowaną na moje zlecenie ekspertyzę prawną⁵, wyrażając nadzieję, że okażą się one pomocne w pracach kierowanej przez Pana Przewodniczącego Komisji.

Z poważaniem

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/

Załączniki:

1. Ekspertyza prawna przygotowana na zamówienie Biura Rzecznika Praw Obywatelskich przez dr hab. prof. ucz. Mateusz Pilich z dnia 31 sierpnia 2023 r.
2. Wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich do Ministra Edukacji z dnia 2 września 2024 r. (XI.816.7.2023.JK).

⁴ Wystąpienie RPO do Ministra Edukacji z dnia 02.09.2024 r., XI.816.7.2023.JK. Korespondencja w tej sprawie dostępna jest także pod adresem: <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-edukacja-mniejszosci-jezyk-regionalny-men-odpowiedz-kolejne> [dostęp 05.06.2025].

⁵ Ekspertyza prawna przygotowana na zamówienie Biura Rzecznika Praw Obywatelskich przez dr hab. prof. ucz. Mateusz Pilich z dnia 31 sierpnia 2023 r. przygotowana na zamówienie Biura Rzecznika Praw Obywatelskich.